

Motion till riksdagen 2022/23:642

av **Elisabeth Thand Ringqvist och Anders W Jonsson (båda C)**

Småskalig alkoholproduktion

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till förändrad beskattning av mikrobryggerier och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi behöver ha fler matföretagare, öka den svenska matexporten och skapa fler jobb i de gröna näringarna. För att hela landet ska växa behövs regelförenklingar för livsmedelsnäringen och fortsatta satsningar på Sverige som matland.

Särskilt den småskaliga livsmedels- och dryckesproduktionen behöver bättre förutsättningar. Den har alltså en tuff konkurrenssituation och arbetar ofta under en tung administrativ börda.

Antalet svenska småbryggerier och utbudet av ölsorter har vuxit kraftigt det senaste decenniet. 340 svenska hantverksbryggerier producerade nästan 3 000 olika öl till försäljning på Systembolaget 2020. Men hantverksbryggeriernas antal och bidrag till ölubudet står inte i proportion till deras marknadsandelar. Svenska hantverksbryggerier står idag enbart för drygt 1 procent av den totala försäljningen på Systembolaget.

Ölmarknaden, i världen och här hemma, karaktäriseras av stordrifts- och samordningsfördelar. Stordriftsfördelarna kommer av att tillverkningskostnaden per liter öl faller när ett bryggeri ökar sin produktion av öl. Samordningsfördelarna kommer av att tillverkningskostnaden per liter öl kan förväntas minska om produktsortimentet breddas. Sammantaget ger detta större bryggerier en kostnadsfördel, en fördel som riskerar att slå mot den småskaliga mer hantverksbetonade ölproduktionen.

Det begränsar de småskaliga bryggeriernas inträde till den svenska ölmarknaden och riskerar att på sikt slå mot utbudet. Systembolagets påslagsmodell och momsen accentuerar snedvridningen och gör de små hantverksbryggeriernas öl än mer dyra i förhållande till de stora bryggeriernas. Nystartade små bryggerier förblir därför till stor del små och olönsamma.

Artikel 4 i EU:s direktiv 92/83/EEC erkänner problemen med stordrifts- och samordningsfördelar på ölmarknaden. EU har därför öppnat för medlemsstaterna att justera för problemen genom att tillämpa en lägre alkoholskatt på öl som är producerad av oberoende småbryggerier.

Samtliga EU:s medlemsstater – förutom Sverige, Litauen och Italien – och Storbritannien och Norge tillämpar nedsatt alkoholskatt i enlighet med direktivets intention. Finländska småbryggerier som under året producerar mindre än 10 miljoner liter öl har haft rätt till en skattereduktion sedan 1995. Utvärderingar från Storbritannien och Irland visar på att skattenedsättningen i dessa länder har haft en positiv effekt på de inhemska ölmarknaderna vad gäller både konkurrens, tillväxt och utbud.

Alla hantverksbryggerier är småföretag där det största bryggeriet har 20 anställda. En stor andel av bryggerierna är dessutom lokaliserade i glesbygd. En nedsatt skatt på öl i enlighet med artikel 4 leder således inte bara till att konkurrensvillkoren utjämnas på ölmarknaden; en nedsatt skatt är dessutom ett stöd till småföretagandet i allmänhet och småföretagandet i glesbygd i synnerhet.

Hantverksbryggerier i Sverige anger att en lägre alkoholskatt främst skulle användas för att öka bryggeriets kapacitet genom investeringar i utrustning och personal. Att sänka priset är lågt prioriterat. Om priset på öl inte faller ökar inte konsumtionen. Även om hela skattesänkningen fick fullt utslag i priset innebär det fortfarande endast en marginell sänkning av priset i butik. En sådan prissänkning kan inte förväntas leda till att den totala konsumtionen ökar, detta eftersom prissänkningen endast sker på ett litet segment av ölmarknaden. Ökningen i konsumtion av svenskt hantverksöl skulle ske på bekostnad av öl inom andra segment.

För att stärka hantverksbryggeriernas förutsättningar att verka bör regeringen se över möjligheten att införa en differentierad alkoholskatt på öl liknande den brittiska modellen. Denna modell innebär att öl från bryggerier med en viss årsvoly m betalar halva standardskattesatsen med en stegvis ökning upp till en maxvolym där normalskattesatsen betalas.

Elisabeth Thand Ringqvist (C)

Anders W Jonsson (C)